

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ioannis De Lvgo Hispalensis, Societatis Iesv, S. R. E. Tit.
S. Balbinæ Presbyteri Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales De Virtute Fidei Divinæ**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1656

IV. Vtrum reuelatio falsa ex malitia eius intrinseca reddatur impossibilis
Deo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81031)

voces sic mirabiliter à se formatas; quia aliquando, & in aliquibus circumstantiis specialis illa morio Dei posset sufficienter; & determinate significare audientibus loquutionem Dei, & manifestationem suam mentis, v. g. si exprimerent personam Dei loquentis, prout Dæmon per voces serpentis sufficienter significabat, se loqui per illas; & in obfessis regulariter ostendit sufficienter, se loqui, & non ipsum hominem, cum respondeat interrogatus de rebus propriis pertinentibus ad ipsum Dæmonem, & dicat, ego intraui in hoc corpus tali occasione, &c. Totum enim hoc pendet ex circumstantiis specialibus, quæ possunt determinare voces ad significandam talem ordinationem mentis illius, qui specialiter concurret ad tales voces formandas. Et hæc dicta sunt pro solutione illius secundæ obiectionis propositæ de actuatoris, quem Deus infundere potest.

¶ Tertiò principaliter obicitur, quia si Deus non posset mentiri, vel loqui falsum, non esset omnipotens: daretur enim aliquid ens finitum quod Deus non posset producere, nempe voces significantes falsum, quæ quidem sunt aliquid ens reale possibile, & tamen improducibile à Deo. Ad hoc bene respondet Hurtado *disput. 18. §. 65. & 66.* nullum esse ens creabile, quod Deus ponere non possit saltem concursu generali, & materialiter, prout sunt à Deo actiones peccaminosæ nostræ. Deinde tota substantia illius vocis potuit poni à solo Deo, si vel vox illa non esset imposita ad significandum; vel esset imposita ad aliud significandum; vel si hoc obiectum non esset falsum, sed verum; vel si Deus protestetur, se non velle loqui per illas voces, sed producere eas materialiter. Quod autem Deus non possit producere se solo eas voces, quando in his circumstantiis determinate significant Deum loquentem per illas, & obiectum esse falsum, non est inconueniens: quia aliqua entium complexa sunt, quæ Deus ponere non potest, nempe reuelationem de vita Petri duratura per totum diem crastinum, & mortem crastinam Petri. Item posita in Petro aduertentia ad prohibitionem, non potest Deus velle determinate eius consensum liberum ad esum carniū prohibitū, & sic de aliis.

¶ Vigeri tamen potest difficultas in iis loquutionibus Dei, quæ per suam entitatem intrinsecam repræsentarent ordinationem mentis diuinæ ad audientem, quales diximus posse esse aliquas voces internas Dei, sicut etiam sunt voces Angeli loquentis ad Angelum: has verò voces de obiecto falso in nullo casu posset Deus per se, vel per alium producere. Ad hoc tamen dici posset, has etiam voces potuisse fieri à Deo, quando obiectum non fuisset falsum, sed verum, quod sufficit ad hoc, ut in Deo sit potentia simpliciter ad illas voces, licet non possit eas coniungere cum falsitate obiecti. Sed adhuc vigeri potest de illis vocibus internis, quæ repræsentarent obiectum falsum impossibile, v. g. esse in Deo quatuor Personas. De his itaque fatendum est, non esse in Deo potentiam simpliciter, & absolute ad illas ponendas: neque in hoc est inconueniens, quia in Deo non est potentia vlla ad creandam chimeram, vel aliquid aliud implicans contradictionem, quales essent voces illæ, quæ repræsentarent essentialiter obiectum falsum, & aliunde essent essentialiter voces Dei summæ veracis id testificantis: in quo conceptu non minus, quam in chimera, involuntur duo contradictoria.

¶ Quartò obicitur, quia adhuc, postquam Deus reuelauit, se aliquid actum, manere in Deo potentia ad faciendum contrarium, ergo potest non sequi effectus reuelatus, quo non sequitur, reuelatio erit falsa.

53
Obiectio 4.

Respondetur facile, in Deo manere potentiam simpliciter ad faciendum contrarium, neque eam potentiam amitti; non tamen manere potentiam, imò nec unquam fuisse in Deo, ad coniungendum oppositum cum reuelatione semel facta; esset enim potentia ad coniungenda duo contradictoria. Sicut Deus reuelans aliquid habet potentiam ad non reuelandum hoc, sed oppositum, quam potentiam nunquam perdit; non tamen potest coniungere negationem reuelationis cum reuelatione. Aduertit autem bene Hurtado *vbi supra §. 71.* etiam si in Deo esset mutabilitas consilij, & posset ex suppositione, quod semel efficaciter, & absolute decreuit aliquid facere, mutare adhuc postea consilium, & velle contrarium; adhuc non sequi locum intrinsecum, quod posset Deus reuelare falsum: quia adhuc retineret scientiam infallibilem futurorum: quare etiam si prius decreuisset absolute cras occidere Petrum, si tamen postea, mutato consilio, cum non esset occisurus, semper præsciuisset, Petrum cras non esse occidendum, non obstante decreto præsentis, de eius occisione crastina. Sicut etiam S. Petrus decretum absolutum habebat præsens in cena non negandi Christum; & tamen Christo reuelante negationem futuram, poterat simul eam futuram credere, & se ab illo decreto per inconstantiam receisurum.

¶ Quintò obiciuntur plura ad probandum, mendacium, vel testificationem falsi non esse ita malam, ut non possit aliquando esse licita saltem in Deo, qui nullis legibus tenetur. De hoc tamen dicemus *señt. seq.*

SECTIO IV.

Verum reuelatio falsa ex malitia eius intrinseca reddatur impossibilis Deo.

¶ Qui dicunt, Deum saltem de potentia absolute posse reuelare falsum, consequenter docent, reuelationem falsi non esse ita intrinsece malam ut non possit saltem in Deo aliquando esse licita. Omitto autem argumenta, quibus ex Scriptura probare contendunt, Deum aliquando falsum dixisse, vel id approbasse in aliis mentientibus. Hæc enim omnia, ut dixi, spectant ad Scripturæ interpretes, qui explicant verum Scripturæ sensum, eamque & Deum ipsum ab hac calumnia defendunt. Præcipuum ergo fundamentum desumunt ex eo, quod in assertionem falsam non apparet tanta, & tam essentialis malitia, ut non possit vel ex Dei dispensatione, vel ex necessitate, & causa occurrente reddi aliquando licita, in qua sententia fuit proculdubio Cassianus in *Collat. 2. Abbatis Ioseph. à cap. 15. usque ad 25.* quem immerito excusat Hurtado *disput. 18. §. 1.* dicens, loqui solum de æquiuocatione, vel amphibologia. Tota autem vis eorum fundamenti, & rationis videtur reduci ad hoc, quod alia præcepta etiam legis naturalis possunt non obligare, vel ob necessitatem, vel ob dispensationem Dei aut eius præceptum: sic enim præceptum non occidendi

54

occidendi non obligauit Abrahamum, ne occideret filium iubente Deo. Præceptum non furandi cessat in casu necessitatis, vel ex Dei permissione, ex qua Hebræi acceperunt vasa pretiosa Ægyptiorum. Præceptum non infamandi proximum non obligat, quando ita expedit ad bonum publicum: sicut etiam præceptum seruandi secretum non obligat in aliquibus circumstantiis, & sic de aliis. Cur ergo præceptum non mentiendi non habebit etiam aliquas exceptiones, v. g. intercedente necessitate publica, vel priuata maxima, ad quam superandam necessarium sit mendacium officiosum, vel certe non perniciosum, vel saltem accedente permissione Dei.

55

Nec videtur omnino satisfacere, quod aliqui communiter dicunt, Deum nunquam dispensare in præceptis naturalibus, sed solum per mutationem materiæ cessare obligationem, v. g. Præceptum non est non occidendi, sed solum non occidendi auctoritate priuata, & sine necessitate defensionis contra aggressorem iniustum: quare Deus non dispensauit cum Abrahamo in prohibitione homicidij, sed dedit illi auctoritatem publicam suam: Deus quippe est Dominus vite nostræ, & potest licite occidere, atque ideo fecit, quod occisio illa non esset auctoritate priuata, & consequenter nec homicidium, sed occisio iusta. Sicut nec cum Hebræis dispensauit, vt possent furari, sed fecit illos dominos illorum bonorum, atque ideo non furabantur, sed accipiebant res suas: & sic in aliis exemplis, in quibus mutatis circumstantiis, non manet materia prohibita, sed alia diuersa. Mendacium autem in quibuslibet circumstantiis manet mendacium, seu assertio falsa contra mentem, in quo consistit tota malitia obiectiua mendacij, qua manente, repugnat esse licitum.

56

Cur assertio falsa contra mentem in aliquibus circumstantiis non possit fieri licita.

Hoc, inquam, non videtur satisfacere. Primo, quia hæc videtur esse petitio principij: hoc enim ipsum est, quod petitur, cur, sicut occisio hominis, infamatio, acceptio rei alienæ, & similia, in aliquibus circumstantiis possunt fieri licita, ita vt non intelligantur prohibita in illis circumstantiis, sed in aliis; sic etiam assertio falsa contra mentem non possit in aliquibus circumstantiis fieri licita, ita vt prohibitio non sit de omni assertione falsa, sed de mendacio, hoc est, de assertione falsa sine necessitate, & sine talibus circumstantiis, quibus aduenientibus, iam mutabitur materia in aliam, quæ nunquam fuerat comprehensa sub prohibitione legis naturalis.

57

Ad hoc responderi posset, aliquas esse materias, quas oportuit prohiberi vniuersaliter absque vlla exceptione, quia quæcunque exceptio apponeretur, non cessarent inconuenientia; pro vt dici solet de pollutione procurata, quæ in nullis prorsus circumstantiis, vel necessitate potest esse licita; & de reuelatione sigilli confessionis id latius explicuimus *disp. 24. de penit. sect. 1. n. 8.* vbi reddidimus rationem: quia si in aliquibus circumstantiis esset licita propter maximam aliquam causam vel necessitatem, hoc solum sufficeret ad reddendam semper difficilem confessionem sacramentalem, timentibus pœnitentibus, ne occurrente, vel apprehenso à Confessario casu illo, reuelarentur eorum peccata: quare ad obuiandum huic malo necesse erat absque vlla prorsus exceptione prohibere reuelationem confessionis: nec æquiualeat malum illud rarum, cui obuiaretur reuelata confessione, malo perpetuo

& detrimento continuo ex difficultate confessionis, si exciperetur casus ille à prohibitione. Sic ergo dici potest de mendacio, adeo enim sunt prohi homines, etiam stante prohibitione vniuersali mendacij, ad mentiendum, vt si in aliquo casu esset licitum, frequenter persuaderent sibi casum illum adesse, & semper formidarent auditores de veritate loquentis, ne forte sub aliqua excusatione licite tunc loqueretur falsum, vnde cessaret magna ex parte fides humana, & per consequens commercium, & conuictus, qui in ea fide fundatur, quare oportuit vniuersaliter, & absque vlla prorsus exceptione loquutionem falsam prohiberi, quia alioquin non impedirentur hæc inconuenientia, quæ grauiores sunt, & maioris ponderis, quam vtilitas ex eo quod in aliquo raro casu mendacium liceret, & ideo Alexand. 3. in *cap. super eo de iurur.* definiuit, etiam pro reuenda vita alicuius non esse licitum mendacium, vt omnem necessitatis casum excluderet.

Ceterum adhuc ex hoc ipso videtur argui posse, & redire difficultas: quia cum ratio prohibendi vniuersaliter mendacium sit bonum publicum humanæ Reipublicæ, cuius pax, fides, & commercium impeditur, si mendacium in aliquo casu liceret, consequens esse videtur, vt Deus, qui Dominus est totius humanæ Reipublicæ, & qui pro suo libito potest totum Reipublicæ creaturæ bonum impedire, sicut & pro libito potest eam totam destruere, & annihilare, possit etiam facultatem mentiendi dare, ex qua mala illa in Reipublica sequerentur. Quia sicut ex occisione munit à singulis pro libito facta innumera mala sequerentur, si licita esset; & tamen quia Deus potest liberè disponere de omnium vita, potest alicui concedere, & præcipere vt omnes alios occidat: sic idem Deus, qui potest de Reipublicæ pace pro libito disponere, eiusque commercium impedire poterit, si velit, vel permittere, & præcipere alicui, quod mentiatur, etiam si ea mala in Reipublica sequantur. Iam enim tunc maius bonum esset, quod ex mendacio sequeretur, nempe libitum Dei fieri, quod solum, (cùm supremus Princeps, & Dominus despoticus sit) præponderat omni commodo, & paci creaturarum, quæ pro solo suo libito potest destruere, & malis omnibus afficere. Ad quod confirmandum assertio solet *cap. gaudemus de diuiniis*, vbi Innocent. III. videtur excusare Iacobum à mendacio propter Dei dispensationem.

Ab hac difficultate, quod attinet ad præsentem quæstionem facilius puto posse nos expediri: nam quæstio propria nostra præsens non est, an Deus possit dispensare cum homine aliquando vt mentiatur vel falsum asserat; quæ quidem quæstio pertinet magis ad primam secundæ in tract. de legibus, vel secundam secundæ in quæstione de mendacio. Quæstio autem nostra est de solo Deo, an ipse Deus aliquando possit licite mentiri, vel fallere, & falsum reuelare: & ad infallibilitatem fidei diuinæ sufficit, quod Deus fallere non possit, nec falsum testificari, etiam si homines ex dispensatione Dei id possent licite facere. Et quidem, licet aliquis concederet, homines aliquando id posse licite facere, vel ob necessitatem, vel ex Dei dispensatione, non posset id de Deo concedi, in quo, vt Plato supra adductus monuit, non posset locum habere excusatio illa necessitatis; cùm Deus facillimè posset absque mendacio omnia pericula, & inconuenientia

tia impedire. Neque etiam licet Deus posset cum aliis dispensare, vt mentiretur, posset ipse licite mentiri. Sunt enim aliqua, quæ ex præcepto, vel dispensatione Dei possunt homines agere erga alios homines, non tamen erga ipsum Deum, verbi gratia, potest Deus præcipere homini, vt contumeliis vexet alium hominem, cum Dominus sit Deus honoris nostri, eumque per se, vel per alios possit nobis auferre; non tamen posset Deus dispensare, aut præcipere, vt contumelias in ipsum Deum proferemus cum inhonorando, quæ quidem semper essent blasphemia turpissime. Posset item Deus præcipere alicui, vt stultum, vel insanum se fingeret, vt contemptibilis apud alios esset: non tamen posset Deus ipse ad eundem finem se fingere stultum vel insanum: esset enim imperfectio contra infinitam maiestatem, & dignitatem Dei, si posset talem vnquam actionem exercere, ob quam meritò posset stultus, vel insanus altissimi: quod tamen non est contra dignitatem hominis, cum ex natura sua possit sæpe tales actiones exercere. Similiter ergo, licet concederetur, quod homo ex præcepto, vel dispensatione Dei posset aliquando falsum testificari, quia totum damnum, quod inde sequeretur esset solum contra fidem, & existimationem humanam, & contra hominum conuictum, & commercium, quorum omnium Deus est Dominus, & potest bona illa auferre: non tamen deberet, aut posset concedi, quod Deus ipse posset mentiri, vel fallere, ex hoc enim possibili sequeretur imperfectio maxima in ipso Deo, nimirum defectus summæ auctoritatis in testificando; possent enim homines formidare semper de veritate diuinæ testificationis, cum fallere posset. Quare cum non possit Deus auferre sibi suas perfectiones, licet possit auferre nostras; consequens est, vt nec possit id facere vnquam, ex cuius possibilitate argueretur defectus alicuius perfectionis simpliciter simplicis in ipso Deo; qualis est summa auctoritas in testificando, & esse summæ fide dignum in suis dictis, quæ perfectiones non subsunt libero dominio Dei, sicut subsunt nostræ: hoc enim ipsum liberum dominium erga suas perfectiones esset maxima imperfectio, cum esset defectibilitas ab infinita perfectione.

Dixi, infallibilitatem Dei & eius impotentiam ad mentiendum, vel dicendum falsum non pendere ab eo, quod homo possit, vel non possit ex dispensatione vel præcepto Dei mentiri, vel falsum testificari: non tamen ideo concedo, posse Deum id homini præcipere, vel in hoc dispensare: video enim posse hanc rationem extendi etiam ad homines, ad quorum naturæ perfectionem spectare videtur non solum non mentiri, sed etiam non posse licite mentiri, vel falsum vnquam testificari. Si enim id in aliquo casu posset licite facere, iam ex hoc capite deficeret in radice fides humana. Quia hoc ipsum scire, illum, qui mihi loquitur, posse aliquando licite mentiri & falsum dicere, & posse licite id procurare, ac petere à Deo dispensationem, vt licite mentiretur, non parum derogaret fidei humanæ, cum possemus formidare, ne vel ille, qui loquitur s obtinisset fortasse, vel saltem imaginaretur sibi datam dispensationem in hoc casu, quam sæpe Dæmon fingens se Deum hominibus concederet, nec ex hac concessione possemus agnoscere Dæmonis fallaciam, & illusionem, sicut modo possumus facile agnoscere, cum sciamus ex Scriptura,

Card. de Lugo de Virtute Fidei Diuine.

Dæmonem esse patrem mendacij, & omne mendacium à Dæmone esse, & non à Deo, qui solum amat veritatem. Pertinet ergo ad ipsam naturam rationalem, & eius dignitatem hæc totalis, & vniuersalis impotentia licite mentiendi, vel falsum testificandi, vt possit esse integra fides mutua inter homines, atque adeo, quod Deus non possit in hoc cum homine dispensare. Quare licet Deus possit naturam humanam destruere, & eius perfectiones, non tamen potest illam condere sine sua perfectione essentiali, & radicali, ad quam spectat hæc vniuersalis impotentia falsum licite testificandi. Neque etiam obstat Innoc. III. *supra* adductus in cap. *gaudemus de diuortio*: ibi enim non dicit Deum dispensasse cum Iacob vt mentiretur, sed propter Dei reuelationem illi factam, fuisse excusatum. Verba Pontificis sunt hæc: *Neque vlli vnquam licuit simul plures uxores habere, nisi cui fuit diuina reuelatione concessum, qui mos quandoque, interdum etiam fas censetur, per quam sicut Iacob à mendacio, Israelita à furto, & Sanson ab homicidio, sic & Patriarcha, & alij viri iusti, qui plures leguntur habuisse uxores ab adulterio excusantur.* Quorum verborum sensus non est quod Deus dispensauerit in mendacio, sed quod per suam reuelationem mutauerit materiam, reuelando nimirum, quod Iacobo debeatur primogenitura, fecit, quod verba illa, *Ego sum primogenitus tuus Esau*, &c. in aliquo vero sensu proferri potuerint sine mendacio, sicut etiam in exemplis ibi à Pontifice adductis reuelatio, & non dispensatio intercessit. Sic enim Deus non dispensauit cum Israelitis, vt furarentur, sed dedit eis dominium eorum honorum, nec dispensauit cum Sansone, vt occideret se propria auctoritate, sed constituit eum ministrum suum ad eam actionem; sic ergo non dispensatio Dei, sed reuelatio, qua mutata fuit materia, excusauit Iacobum à mendacio. Quia tamen non oportet questionem confundere, & quia infallibilitas Dei, & impotentia mentiendi non pendet ab eo, quod homo possit, vel non possit ex dispensatione Dei aliquando falsum loqui; non est necesse de homine id nunc ex professo probare, sed solum ostendere, quomodo in Deo id repugnet, etiam si homini non repugnaret: quod solum sufficit, & requiritur ad infallibilitatem diuini testimonij.

Pertinet ad ipsam naturam rationalem, & eius dignitatem vniuersalis impotentia licite mentiendi.

SECTIO V.

An possit Deus amphibologicè loqui, & an ex hoc capite deficiat eius infallibilitas.

Hoc est aliud argumentum, quo vti possunt, qui dicebant Deum saltem de potentia absoluta posse fallere: quia omnia inconuenientia, quæ ex hoc sequerentur, atque videntur sequi ex amphibologia verborum, qua non minus decipiuntur audientes percipientes verba in diuerso sensu ab eo, in quo proferuntur. Nam mea quid refert, quod aliud significant verba ab eo, quod est in mente, vel quod aliud ego ex verbis percipiam, quam loquens significare intendit, si in vtroque casu atque decipior verborum occasione?

Hæc questio pendet ex illa alia, an & quomodo licitum sit vti verbis æquiuocis, & ambigu

61

O